

כתרי תורה

כתר מלכות - מאן מלכי רבנן
רבי זכריה ב"ר יחיא חייט זלה"ה
רב מושב זבדיאל - ט' אב תשל"ה
רבי שלום ב"ר יחיא כהן זלה"ה
מח"ס שיר ומוסר - י"א אב תש"נ
רבי שלמה ב"ר דוד גובני זלה"ה
רב מושב כפר זיתים - י"א אב תשנ"ב
רבי שלמה ב"ר מעוצ'ה מדמאר זלה"ה
מחכמי דמאר - י"ג אב תש"ג

לק"י • פרשת אלה הדברים ה'תשפ"א ב'של"ב • גליון ס"ג
• הגות והלכה בפרשת השבוע במשנת רבותינו גאוני תימן זיע"א

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה • הערות והארות יתקבלו בברכה בטלפון 0504139964 או במייל avish964@gmail.com

לע"נ ידיד ורע אשר שמחת התורה שבלבו ועל פניו האירה כל סביבותיו, וזה להרביץ תורה ולהעמיד בתי מדרשות לשקידתה הרב רפאל אליהו אליעזר זצ"ל ביבלחט"א הרב צבי בלאט שליט"א ולע"נ דודי הרב אברהם ב"ר דוד בריחי זצ"ל, הרב משה ב"ר שלום צאלח זצ"ל, הרב אליעזר ב"ר אברהם עוזרי זצ"ל, ומרת אוריית ב"ר מנחם שרעבי ע"ה • ולזכות הרב אברהם ב"ר שלמה שליט"א, הרב אהרן ב"ר יוסף שליט"א, ר' זכריה ב"ר יוסף ור' ישראל ב"ר יהודה הי"ו ומרת אסתר ב"ר יחיא אויב"ל ב"ר ישי תח"י לרפ"ו במהרה בתוך שאר חולי ישראל, אכ"ר.

כתר של"א"ש

כי ה' אהיך ברכך בכל מעשה ידך ידע לכתך את המדבר הגדל הזה זה ארבעים שנה ה' אהיך עמך לא חסרת דבר (ב' ז) פשוטו של מקרא הוא פירוש רש"י, דאמר להם משה לישראל, אל תכפו את טובתו של מקום, אלא כיון שהשפיע לכם רוב טובה, הראו זאת לכל העמים ואוכל תשברו מאיתם בכסף ואכלתם.

אך במדרש הגדול מבואר שהיתה כאן גם תוכחה לישראל, אמר רבי ברכיה, אמר להן משה לישראל, את לא הוית עמיה, הוא יהי עמך זה ארבעים שנה (פי' אתם לא היתם עימו, אבל הוא כן היה עימכם). ומה כדו (פי' ומה כזאת) דלא הויתא עמיה כך, אילו הייתה עמיה כמה דהוה עמך, על אחת כמה וכמה. וכן הוא אומר לו עמי שומע לי וגו' כמעט אויביהם אכניע (תהלים פא, יד טו), לו הקשבת למצותי ע"כ. ומהי המידה המיוחדת שהיתה להם במדבר, מבואר במדה"ג פרשת בהעלותך (י"א ח') לא חסרת דבר, לא היו חסרים אלא דבר, כלומר כל מה שאתה שואל היה ניתן לך, אילו דיברת בפיך.

והנה מלבד התוכחה, יש כאן גם פתח תקוה ונחמה לישראל, ראו את הטוב שיש לכם גם כעת בזמן הריחוק, ומוזה תדעו כי ה' אהיכם עמכם. כו"ב ניתן לפרש, מה שאנו אומרים בקינות (בקינה המתחלת אליכם עדה קדושה) התנחמו בגלות בניס יושבים בציון (פי' מקום ציה ושמחה, ע"פ מהרי"ץ), ארוממכם משפלות, אכין עבודת ציון.

בא המקונן ומסיים בדברי נחמה לישראל, התנחמו בגלות, התנחמו בהנהגה שהקב"ה מנהיג אתכם גם בגלות, בניס יושבים בציון, אע"פ שאתם בארץ ציה ושמחה, עדיין אתם יושבים חיים וקיימים. ומוזה תקחו מזור לנפשכם, למה תזכו כאשר תיטיבו תיטיבו דרכיכם ותתקרבו אליו יתברך.

וגם בדורינו דור חושך והסתר פנים, זוכים אנחנו לראות את השגחת ה' ע"י תפילותינו בבחינת ונשלמה פרים שפתינו (הושע י"ד ג), כאשר היה בעת שחסינו בצילו בבית המקדש, ומוזה נקח נחמה ותקות גאולה, עד ימהר וישיב פדות סורה וגולה, עד יכונן את ירושלים תהלה. ויה"ר שנזכה ובמהרה יבנה לנו בית אפרוין, ואז נשמח בגילות, אכ"ר.

שבת שלום.

כתר ההלכה

הגאון הרב נתנאל עומי שליט"א - מרבני בית ההוראה 'פעולת צדיק'
לעלו נשמת אביו רבי יחיא ב"ר יצחק עומי זלה"ה - נלב"ע כ"ז אלול התש"פ
המנהג במצות ההבדלה בשבת זו

א שלש שיטות יש בראשונים כיצד מתקיימת מצות הבדלה במוצ"ש שחל בו תשעה באב. י"א שמבדילים במוצ"ש וקטן ישתה את היין. ואף שיש לחוש דלמא אתי למיסרך דהיינו שיימשך אחר מנהג זה כשיגדיל, סוברים הם שמכיון שת"ב לא חל בקביעות במוצ"ש, אין לחוש (והמבין בתורת האדם בשם י"א). וי"א שלא תקנו כלל הבדלה בשבת זו וכמבואר בברכות (לג). שבזמן שישראל היו עניים תקנו חכמים הבדלה בתפילה בלבד, ובליילה זה כל ישראל כעניים (דעת הרמב"ן שם). וי"א וכן נפסק ההלכה וכן הוא מנהג כל ישראל, שמבדילים במוצאי תשעה באב (בה"ג הובא ברא"ש סוף תענית סי' מ', שו"ע סי' תקנ"ו סי' א). אמנם פשוט ומוסכם שאין להבדיל על הכוס מבעוד יום קודם צאת השבת. ואף שמבואר בברכות (כו:) שכן עשו בשעת הצורך ונפסק ברמב"ם בהלכות שבת (פכ"ט הי"א), בשו"ע (רצ"ג ס"ג) וברמ"א (רצ"ט ס"ו), מ"מ כשחל תשעה באב במוצ"ש כתבו הפוסקים שאין לעשות כן, כיון שמיד כשיבדיל יחול עליו התענית ויאסר בשתיית הכוס (טור סי' תקנ"ו, מג"א שם סק"א, שעה"צ רצ"ט או' ל"ג, מהר"י בדיחי חיידושו בספר חן טוב או' נ"ו ועוד).

האם קטן צריך להבדיל קודם שיאכל בת"ב

ב נחלקו האחרונים לעניין קטן האוכל בת"ב, האם יבדיל קודם שיאכל ואין לחוש שיימשך לעשות כן כשיגדיל, שמכיון שאינו מבדיל מיד במוצ"ש אלא קודם שיאכל, הלא כשיגדיל ויתחייב בתענית, לא יאכל. (שו"ת דברי יציב ח"ב סי' רמ"ג, ובשו"ת מהרי"ל דסק"ן נסתפק בזה ע"ש בקונטרס אחרון סי' ה' או' ע"ב, חו"ע עמ' שנ"ב). אכן דעת רוב הפוסקים שאין לחלק בזה ואין לחנך את הקטן להבדיל כלל (ואצ"ע חלקם. שבט הלוי ח"י סי' קע"ז, שש"כ ח"ב עמ' רפ"ד, חוט שני נושאים שונים עמ' תק"י, אך הוסיף שם שאם הקטן מעצמו יבקש להבדיל שיש לתת לו) וכן דעת מרן הגר"י רצ"א (שעה"צ ח"ג סי' ק"ו ס"ו).

ברכת בורא מאורי האש לנשים במוצ"ש

ג המנהג בת"ב שחל במוצ"ש, לברך על הנר קודם קריאת איכה. ורבים שואלים כיצד יעשו הנשים בבית שאינן שומעות ברכה זו, האם יברכו לעצמן או שמא על האיש לברך להן על הנר כדי להוציאן ידי חובה וכגון שיתכוון שלא לצאת ידי"ח בברכת הש"ן או שיברך קודם שילך לבהכנ"ס והנה נסתפק הבה"ל (רצ"ו ד"ה לא) האם הנשים חייבות בברכת הנר וסיים דיותר נכון שאינן חייבות מפני שהזמן גרמא. אמנם למעשה כתבו הפוסקים גם לעניין מוצ"ש זו שיכולה אשה לברך אם רוצה, הגם שאינה חייבת ואף לדין שאין אשה מברכת על מצות עשה שהזמן גרמא, מ"מ ברכה זו אין בה נוסח וציונו (אגרו"מ חו"מ ח"ב סי' מ"ז או' ב, הגר"ש וזמן הגר"ח הובא בספר קרא עלי מועד עמ' נ"ה הע' ל"א). ודעת מרן הגר"י רצ"א שאין לשנות מנהג ישראל שנהגו לברך ברכה זו בבית הכנסת, אמנם אשה הרוצה לברך על הנר במוצ"ש זו, רשאית. וכן דעת הגר"ש ואזנר (שבט הלוי ח"ו סי' ע"ז). ושאלתי את מרן שליט"א שמא עדיף שכל אחד יברך בביתו קודם שיבוא לבהכנ"ס, כיון שיתכן שיהא רחוק מהנר ולא יהנה, והשיבני, שיש להשתדל שכולם יצאו ידי חובה בבית הכנסת ואפילו ידליקו כמה נרות או שיתובכו בין המתפללים ומ"מ אף מי שלא נהנה לאור הנר י"א שאינו מעכב בדיעבד (כה"ח ס"ק כ"ב).

מתי הוא סוף זמן קרית שמע למנהגו

ד ידועה ומפורסמת המחלוקת, אימתי הוא סוף זמן קרית שמע של שחרית שהוא עד סוף שלש שעות ביום. ויסוד המחלוקת היא כיצד מחשבים את השעות הזמניות ופי' "זמניות" היינו שמשתנות לפי הזמן. רמב"ם פאר הדור סי' מ"ד, האם מעלות השחר עד צאת הכוכבים והוא הזמן המוקדם (ב"ח סי' תל"א, אליה רבה סי' רס"ז והיא שיטת המג"א סי' נ"ח סק"א והעלהו השת"ז בס"ק ב') או מנץ החמה עד שקיעתה והוא הזמן המאוחר (לבוש רל"ג ס"א, הגר"י תמ"ג ס"ד וכן בסידורו, והיא שיטת הגר"א בביאורו סי' תנ"ט). והנה בודאי המצוה המובהרת היא לקרות ק"ש קודם הנץ (שו"ע סי' נ"ח ס"א) ולכתחילה אסור להתאחר עד סוף זמן ק"ש ואף זה המוקדם (משנ"ב שם סק"ג). והנדהו כאן הוא בדיעבד. ובוזה ישנן כמה דעות בהכרעת המחלוקת הנ"ל. יש שלא הכריעו בזה, ולדעתם יש לחוש לעניין ק"ש לזמן המג"א כדין ספק דאורייתא לחומרא (תשובות והנהגות ח"א סי' נ"ו, דברי יציב או"ח סי' נ"ז) ויש שהכריעו שהעיקר כהגר"א (חז"ק או"ח סי' י"ג ס"ק ד, אגרו"מ או"ח ח"א סי' כ"ד). ואצל הספרדים נראה שהעיקר כהמג"א (החיד"א בשו"ת חיים שאל ח"ב סי' ל"ח, הליכות עולם ח"א פרשת וארא, הלכה ברורה ח"ד עמ' רל"ב, אור לציון ח"ב פי"א או"ד). ומרן הגר"י רצ"א אף שבתחילה כתב בשעה"ה (ח"א סי' ט"ז הע' א') שאין בידינו להכריע במחלוקת זו, הנה לאחר זמן חזר והכריע בתשובתו שנדפסה בקובץ דברי חפץ (גליון י"ד עמ' ל"א ע"ש), ושם העלה בבירור כדעת הגאונים והרמב"ם שהחשבון מהנץ החמה וכשיטת הגר"א (עיי' רס"ג בסידורו סוף דף י"ב, ובתשובת הרמב"ם פאר הדור מ"ד). ולמעשה שאלתי כיצד היא ההנהגה הראויה למעשה והשיב, שאף שנקט לעיקר כהגר"א, מ"מ יש לשאוף לתקן את הקלקול שפשט אצל רבים (ובפרט אצל בחורים רבים בבין הזמנים) לקום בשעה מאוחרת, כי בכך עלולים להפסיד בכלל את קריאת שמע בזמנה.

נטילת שחר על לימוד תורה במשנת רבותינו

כי ה' אהיך ברכך בכל מעשיה ירך ידע לכתך את המדבר הגדול הזה זה ארבעים שנה ה' אהיך עמך לא זוסרת דבר (ב"ר) חובת ההשתדלות

התורה, וכבה מאור הדת וגרם רעה לעצמו ונטל חיי מן העולם הבא. לפי שאסור להנות מדברי תורה בעולם הזה וכו'. הרי שאסור להנות מדברי תורה ע"כ (והאריך בזה יותר בפירוש המשנה אבות ד' ז'). וי"ל בב' אופנים, א' בה"י דיבר על המצפה לשכר עבור תורתו. אבל בה"י מדבר כנגד מי שאינו מבקש עבורה שכר אלא כוונתו להתפרנס מן הצדקה כשאר עניים, לזה אמר דראוי שיתפרנס ממעשה ידיו. ב' לעולם גם לדעת הרמב"ם ניתן לקבל שכר עבור לימוד התורה וכפי שביאר מוהר"ח זלה"ה בה"י, כי אם אינו רודף אחריהם אלא הציבור עצמם קיבלוהו להחזיקו ולנהוג בו כבוד בכדי שיוכל ללמדם ולהורות להם, אינו נכנס בכלל איסור זה. ואדרבה מצוה גדולה הן עושים בזה לכבוד התורה ולקיומה בשביל שלא תשתכת. ויש להביא ראיה לזה, שהרי מבואר ברמב"ם שם דיש הנהגה מיוחדת לת"ח שמתעסקים בממונו לריות, ויש לו זכות למכור ראשון, הרי מה שבא בדרך כבוד, שפיר דאמי, אף שזה עבור תורתו. אך עכ"פ נמצא כי גם כאן יש מעלה להתפרנס ממעשה ידיו ולא להזדקק לבריות (ומהטעמים דלעיל אות ב').

הנהגה הראויה למעשה

ד] והנה אף שזוהי דעת הרמב"ם להלכה ולמעשה, שהרי נהג כסברתו ונתן ממון ביד אחיו הצדיק רבי דוד זצ"ל שיתעסק לו לשכר, כמבואר באגרתו לרבי יפת הדין (אגרות הרמב"ם, שילת עמ' רכ"ט) וזה מותר לדעתו כמבואר בדבריו שם בהלכה ובפיהמ"ש. אך כבר גילה בפיהמ"ש כי דבריו אלה אינם כדעת שאר חכמי ישראל וכלשונו 'שדברי לא יאותו לרוב חכמי הדור הגדולים ואפשר לכולן, ואכן כך היה מנהג הגאונים לקבוע מס על קהילות ישראל להחזיקתן וישיבותיהם, שמע מינה כי כך יאה ונאה לכתחילה. עוד יש לומר כי גם לדעת הרמב"ם, אם העיסוק בפרנסה גורם שלא יוכלו אנשי הדור לזכות לכתרה של תורה, תורה מה תהא עליה, ובוודאי ראוי שיתמכו ויחזיקו ביד עמלי התורה, שלא תשתכח מישראל. ויש להביא ראיה לזה מדברי רבינו יונה שבפירושו לאבות נקט בהרמב"ם, ומאידך הביא במילי דאבות (שם) מדרשותיו עה"ת ששיבת את מנהג הגאונים וטעמו 'שלא תשתכח תורה מישראל, וכל שכן בדורות הללו שהלבבות קצרים מלהשיג שום חכמה בשלמותה, שאפילו יקבע לעצמו כמה שעות לא ימצא מה שמצטרך מן החכמה'. הרי דלכתחילה יש איסור וכדלעיל, אך עת לעשות לה' להחזיק בתי המדרשות ולומדי תורה שימצאו מזונותיהן בריות. וכן כתבו האחרונים שראוי לנהוג למעשה בדורותינו, כיעוין באגרות משה (ויד' ח"ב סי' קט"ז) שהאריך בזה, וכתב ואני אומר כי אלו המתחסדים מצד שיטת הרמב"ם הוא בעצת היצה"ר, כדי שיפסיק מללמוד ועוסק במלאכה וכו' עד שלבסוף הם שוכחים אף המקצת שכבר למדו ואינו מניחם אף לקבוע זמן קצת לת"ת, יעו"ש וכן בח"ד סי' ל"ו. וע"ע במש"כ בהליכות עולם (ח"ח סי' שד"ב). ובמה שהאריך מרן שליט"א במילי דאבות וסיים בהא דאיתא בזוה"ק (תרומה דף קע"ו, א) השתא אמר בר נש לחבריה, טול מנה כסף ואשתדל באוריתא, ולית מאן דישגח ולית מאן דירכין אודניה. פ"ר אינון זעירין קדישי עליונין, דקוב"ה משתבח בהו.

הנהגת רבותינו חכמי תימן נע"ג

ה] והנה בימי קדם כשהיתה תימן ארץ רוכלת עמים שדרכה היו עוברים סחורות לארץ הודו, נהגו אבותינו נע"ג לתמוך בממונם את ישיבותי כבל וכפי העולה ממש"כ הגאונים (גני קדם ג' עמ' כ') לרבי עמרם ב"ר יהונתן מעיר 'צעדה', והוגד לפנינו כי מימי ראש הישיבה אבינו יש בידך לישיתנו פ' דינרים וכו' ואם אלו הדברים או חוקי הישיבות נדרים ונדבות יש בידך, לאלתר שלחם לפנינו על ידי האלוף השר נתנאל הדין בצנעא, או לידי וכו' השופטים והשלוחים שמרם צורם, שהם ממונים משער ישיבתנו על כל ארץ ימן וימאמה, עכת"ד יעו"ש. ויש עדויות נוספות בכתובים מהעת ההיא על החזקת ישיבותיהם ואף את ישיבת הרמב"ם עצמו החזיקו אבותינו (הובא באיש ימיני ח"ד עמ' רס"ד). ואף בדורות המאוחרים יותר שנפסק השפע מן הארץ ההיא, במעט שבידם החזיקו את עמלי תורה בארץ ישראל ובתימן כיעוין שם באיש ימיני (מעמ' רע"ז). ובמה שהביא מרן שליט"א במילי דאבות (מעמ' ק"ג). ויעוין בזה עוד בנחלת אבות ח"ד (מעמ' רע"א). ובמבוא לגנוזות ח"א (מעמ' כ"ח). והעונו והדחק גם היה הטעם שלא היתה ישיבה קבועה אצלם, ואין זה מחמת שסברו שיש בכך איסור שהרי ישיבות של אחרים החזיקו.

א] ראיתי לברר מהי הדרך הישרה בהחזקת עמלי התורה, ובפרט בעת הזאת כאשר רבו משטינים ומקטרגים, ולמה יאמרו הגוים, אתם ממלאכה בטלים, וסבורים כי מפיהם אנו חיים, ולא היא אלא אתכא דרחמנא הם סמוכים, ומשלאחן המלך אוכלים. אך יען כי קצר המצע מהשתרע, העליתי בקצה המטה מעט מדברי רבותינו חכמי תימן נע"ג, למען דעת כל עמי הארץ וחדלו הָרַע. מוהר"ח כסאר זלה"ה בקיץ המזבח, הביא כאן את דברי הספרי (לקמן ט"ו, י"ח) וברכך ה' אהיך. יכול אפילו יושב ובטל, ת"ל בכל אשר תעשה ע"כ. וכתב ע"ז, באו ללמדנו דרך ארץ, שלא יאמר האדם הואיל ויש לי מדה ממדות העולם כמו חכמת התורה וכיוצא בה, אינו צריך להתעסק בשום דבר ויהא יושב בטל ויסמוך על המדה שיש לו. ת"ל בכל מעשה ידיך צריך שיעשה מלאכה ואל יושב בטל ויסמוך על הנס, דלאו כל שעתא מתרחיש ניסא עכ"ל. וברור כי כוונת המדרש במי שאין לו שום צד פרנסה אחר ואינו רוצה ליטול מן הצדקה, אלא סומך ובטוח בה, לזה אמר שמכל מקום צריך שיתעסק באיזה ענין לפרנסתו שתחול עליה ברכת ה'. וכן שנינו באבות (ב' כ') רבן גמליאל בנו של רבי יהודה אומר, יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עון, וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטילה וגוררת עון. ופירש שם הרמב"ם, כוונתו בדרך ארץ כאן, ההתעסקות בפרנסה. ומה שאמר וגוררת עון, הוא כפי שביארו במקום אחר, אמרו סופו שהוא מלסטים את הבריות ע"כ. וכוונתו לדברי רבי יהודה בקדושין (כ"ט א) ע"ש, וביאור הענין כתב מהר"י ונה בפעמון זהב שם, לפי שאי אפשר לו בלא מזונות והולך ומלסטס את הבריות. נמצא שגם דברי הרמב"ם הללו יש לפרש על הדרך שאמרנו, דהחשש הוא במי שאין לו שום צד פרנסה אחר וישאר בלא מזונות, אז סופו ח"ו לבוא מתוך רעבונו ורעבון בני ביתו ללסטס את הבריות. [ומש"כ הרמב"ם בסוף הלכות שמיטה ויובל (פ"ג ה"ג) דכל אדם יכול לפרוק מעליו עול חשבונות הרבים, היינו כשיש לו מעט כדי מחיתו ואינו מתעסק לפרנסתו, אלא עומד לפני ה' לשרתו, אזי יהיה ה' חלקו ונחלתו. ואכמ"ל.]

אם ראוי לאדם ליטול ממון ע"מ שיעסוק בתורה

ב] אלא שהוסיף מוהר"ח ואמר דגם אם יוכל להתפרנס מאחרים עדיף לו שיעסוק במלאכה וי"ל ועוד שהמלאכה כמו מלכות לאדם שלא יצטרך לבריות ויהיה בין הבריות מכובד. ולא יהיה משועמם, ויהיה זכרון הב"ה בין עינו תמיד ולא יפנה לזולתו, ע"כ. שתי טעמים נתן כאן א' דאינו ראוי ומכובד להזדקק לבריות, והמלאכה היא מלכות. ועוד שיותר ראוי שיתלה בטחונו בהקב"ה שימציא לו פרנסתו ממעשה ידיו ולא בזולתו.

וגם יסוד זה מקורו מדברי הרמב"ם (פ"ג מת"ת ה"א), מעלה גדולה היא למי שהוא מתפרנס ממעשה ידיו ומדת חסידים הראשונים היא. ובזה זוכה לכל כבוד וטובה שבעולם הזה ולעולם הבא שנאמר יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. הטעם הרמב"ם דבריו כאן בתרתי, א' שכך היתה מידת חסידים הראשונים, וכוונתו למה שפירט בארוכה בפירוש המשנה (אבות פ"ד מ"ז) מהתנאים שהיו עוסקים במלאכה ואפילו חוטבי עצים ושואבי מים. וכן הביא בתשובות הרשב"ץ ח"א סי' קמ"ז. ועוד הביא דרשת חז"ל (ברכות ה, א) אמר רבי חייא בר אמי, גדול הנהנה מגיעו יותר מירא שמים, דאילו גבי יר"ש כתיב אשרי איש ירא את ה' ואילו גבי נהנה מגיעו כתיב, יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, ולגבי יר"ש וטוב לך לא כתיב. ודרשה זו ביארה מוהר"ח בשם טוב (פ"י ממת"ע ה"ח) כעין מ"ש כאן בקיץ המזבח, דתרווייהו מיירי בירא שמים, אלא שזה נהנה מגיעו וזה מזדקק לבריות, ומעלת הנהנה מגיעו, שבכך גורם שיהיה דבק בה' דבקות רבה ולא יבוא לפנות לזולתו, וע"ש ביאור נוסף בזה.

דעת הרמב"ם ב'איסור' נטילת שכר עבור לימוד התורה

ג] אכן יש לתמוה, כי כאן משמע דזו מעלה בעלמא, ואילו לעיל מינה (ה"י) כתב הרמב"ם שיש בזה איסור, וז"ל כל המשים על לבו שיעסוק בתורה ולא יעשה מלאכה ויתפרנס מן הצדקה, הרי זה חלל את השם ובוזה את

מדרכי רבותינו - מוהר"ר שלמה ב"ר דוד גובני זלה"ה

רבינו נולד לאביו רבי דוד בכפר נגד אלמלחי בנפת אנס שבמחוז דמאר, כבר בילדותו נתגלו כשרונותיו הברוכים, וכבן ט"ו עלה עם רבו, מוהר"ר חיים בשארי רבה של אנס לצנעא לקבל הרשאה מחברי בית הדין. כשעלה לאה"ק דאג לכלל העולים במחנה עין שמר, ובמיוחד ליתומים ולא אלמנות, ואף קיבץ סביבו את צעירי הצאן ללמדם תורה. בחדש סיון בשנת התש"י כשהקימו עולי תימן את מושב כפר יתים שבגליל התחתון מינהו עליהם לרב ומורה, לתפקיד זה התמסר בכל מאו, ומלבד מלאכות הקודש שעליו כש"ב ועריכת חו"ק, דאג להפנות את בני הנעורים לישיבות, ולשמור על קשר עם מוסדות אלו, לדרוש שלומם וטובתם ולהשגיח על עלייתם בתורה, זיע"א.